

EL LLENGUATGE

10/VIII/1977

De joia curull

L'adjectiu curull ha esdevingut un qualificatiu tòpic de la literatura —especialment de la lírica— catalana. Expressions com un prat curull de flors, els cims curulls de neu, l'ermita curulla de gent, de joia curull, curull de satisfacció, etc, ens vénen tot seguit a la memòria, procedents de textos diversos, en què es veia usat amb complaença evident.

Com que l'adjectiu curull ha adquirit un ampli sentit figurat —el Diccionari Fabra el defineix dient, simplement, «ple a vessar»— el seu ús pot resultar prou justificat en una colla d'expressions anàlogues a les que hem transcrit. Però davant aquest ús tan profús potser convindria recordar que curull és també, i principalment, un substantiu, l'existència i el significat més precis del qual qui sap si ignoren alguns dels qui curullen els seus textos de «curulls» adjectius. En transcrivim la definició del Fabra: «Quan un recipient rep un volum de gra, farina, sorra, etc major que la seva capacitat, la porció de gra, farina, etc que, formant un munt, sobresurt de les seves vores, caramull». De la nostra experiència personal, recordem el cas concret, quan havíem fet la verema, de les portadores de raïm: les portadores ordinàries duïen curull —amb senallons, perquè no caigués— però les més grans s'omplien sense curull, que ja pesaven prou. Hi ha, a més, el verb curullar: «Omplir (un recipient) fins a formar curull, fins a vessar; omplir enterament el buit (d'una cosa).»

El sentit figurat que han adquirit curull adjectiu— i curullar permeten, certament, d'usar-los en una gran multiplicitat de casos, però creiem que seria bo de tenir present, en aquest ús, aquesta idea original de sobreiximent o excedència, amb què s'evitaria que el significat d'aquests mots perdés precisió i especificitat i es diluís en un camp cada cop més vague i general. Així, mai no ens passaria pel cap de dir, per exemple, una galleda curulla d'aigua: Un sinònim de curull, substantiu, és caramull, tal com indica el darrer mot de la definició del Fabra.